

**Samenvatting van de vier gehouden presentaties
op het NMV-zuivelsymposium
'Toekomst van de melkquotering'.
op 16 maart 2007.**

Niek Koning, landbouweconoom Wageningen UR:

De melkquotering in historisch en internationaal perspectief.

Jan Loonen, oud-voorzitter van Campina:

Beleidsmakers: denk 3x na alvorens de melkquotering af te schaffen.

Romuald Schaber, voorzitter EMB en BDM Duitsland:

2007, het beslissende jaar voor de toekomst van de melkveehouders.

Ron Versteeg, Dairy Farmers of Canada:

Als wij de productie niet zelf controleren, zullen de verwerkers het doen, in hun eigen voordeel.

Op www.nmv.nu is het complete verslag van deze vier presentaties te lezen.

Niek Koning, landbouweconoom Wageningen UR: *De melkquotering in historisch en internationaal perspectief.*

“Als je de discussie in Brussel of Den Haag volgt, dan krijg je daar het gevoel dat de zuivelquotering een soort museumstuk is, waarvan wel duidelijk is dat die afgeschaft moet worden. Ik denk dat de betekenis van de zuivelquotering toch wel wat anders en groter is. Mijn stelling is dat de zuivelquotering eigenlijk onderdeel uitmaakt van een historische wereldwijde beweging voor een ordening van de internationale landbouwmarkt.”

Feiten

- Bijna alle ontwikkelde landen beschermen sinds de 19^e eeuw hun landbouw.
- Een aantal landen heeft geprobeerd hun landbouw te liberaliseren, maar de gevolgen daarvan waren zo dramatisch dat men er snel op teruggekomen is.
- Wat de laatste 20 jaar liberalisatie genoemd wordt, is slechts een verschuiving van prijssteun naar directe toeslagen. Slechts de vorm van bescherming van de landbouw verandert.

Marktmechanisme in de landbouw werkt gebrekkig

Boeren houden er niet snel mee op, zelfs niet als ze verlies maken. Ze komen terecht in een soort tredmolen van overproductie en te lage prijzen. Er ontstaat op een gegeven moment wel een evenwicht, maar niet op een normaal niveau. Dit is een evenwicht van een soort semi-permanente-crisis-toestand.

Dit is de feitelijke achtergrond waarom landen de landbouw zijn gaan beschermen.

Inkomenssteun alléén leidt tot marktverstoring

Als je de bescherming laat bij invoerrechten en exportsubsidies wordt de overproductie alleen maar groter. De toenemende overproductie gaf en geeft dumping en een dumpingwedloop.

Streven naar multilaterale marktordening

De reactie daarop is een streven naar multilaterale, internationale marktordening om internationaal iets aan de productieomvang te doen. Dat is begonnen in de jaren dertig.

GATT(1947)

Hieruit is in 1947 de GATT ontstaan, de voorloper van de WTO. Het GATT-programma wordt vaak afgeschilderd als een wereld vrijhandel. In werkelijkheid was de GATT voor wat de landbouw betreft een soort kader voor een multilaterale markt aanpak, een melkquoteringachtige aanpak.

Marktbescherming was toegestaan, maar onder voorwaarde dat je in je eigen land de productie en de export beheerste.

Ondermijning van de GATT

Zowel de VS als de EU hebben de GATT-akkoorden geschonden, door de productie niet te beheersen, wel de markt te beschermen en ongelimiteerd overschotten met subsidies te dumpen.

1^e effect: groeiende kosten van dumping in de vorm van exportsubsidies

Er moest een oplossing komen, of er zou een forse daling van de steunprijs van 20 tot 25% komen.

- In 1984 is de melkquotering gekomen. Deze heeft heel effectief gewerkt: Door de quotering is de tot dan toe stijgende melkproductie in zijn geheel gestabiliseerd. Alle kosten van het GLB zijn fors gestegen behalve die voor zuivel, die zijn na 1984 effectief omlaag gegaan. De melkquotering paste in de multilaterale ordening wat tot uiting kwam in de GATT. Het paste echter niet in het expansiestreven van, in dit geval, de zuivelindustrie.

2^e effect: handelsconflict EU - VS

Dit heeft geleid tot het Blairhouse-akkoord en het landbouwverdrag van de Uruguay-ronde: Alle landen moeten de traditionele vormen van prijssteun verminderen, directe toeslagen worden daarvan vrijgesteld. Deze cruciale bepaling maakte een gat in het oorspronkelijke GATT-verdrag dat zei: Je mag je landbouw wel steunen als je je productie en je export beheerst.

Nu bepaalde de Uruguay-ronde dat er een bepaalde steun was, namelijk inkomenstoelagen, die mocht je geven zonder je productie en export te beheersen.

Door toeslagen wordt met valse argumenten de schending van de GATT witgewassen:

- *'Toeslagen zijn niet of minimaal handelsverstoring.'* Dit is niet juist. In Amerika komt een derde van het boereninkomen rechtstreeks uit de toeslagen.
- *'Die toeslagen zijn voor het milieu of dierenwelzijn, niet voor handelsbelangen.'* Dit is er pas achteraf aangehangen.

De melkquotering?

De melkquotering past hier niet meer in, dus daar probeert men nu vanaf te komen.

- Door stapsgewijs de melkprijs te verlagen en de quota wat uit te breiden, probeert men het draagvlak voor de melkquotering te eroderen.
- Een tweede ding is een manipulatie van de publieke discussie. De Europese Commissie heeft in 2003 het 4^e scenario, namelijk het scenario om de quota's niet te verruimen of af te schaffen, maar om ze juist een paar procent aan te scherpen, weggelaten. Alhoewel deze het beste was voor de boereninkomens en voor het verminderen van de kosten van het zuivelbeleid, wilde de Europese Commissie dit scenario niet zien. Het was niet opportuun.

Conclusie

De melkquotering past in het oorspronkelijke streven van de GATT naar een multilaterale ordening van de agrarische wereldmarkten.

De tegenstanders ervan zijn geen multilateralisten of liberalisten, maar offensieve protectionisten. Afschaffing van de melkquotering kan lijden tot overproductie en prijsdalingen op de wereldmarkt, waartegen de EU zich bij lagere invoerheffingen niet meer kan weren. Ook dat hoort bij het spel.

Wat moet er dan wel gebeuren?

Een echt multilateraal programma: Dit betekent op de eerste plaats een herstel van de prijsondersteuning. In Europa moeten de prijzen de productiekosten van redelijk efficiënte bedrijven weerspiegelen.

Gebruik de toeslagen alleen voor datgene waarvoor het bedoeld heet te zijn; namelijk voor milieu-doeleinden, het overeind houden van een leefbare plattelandseconomie in moeilijke gebieden, enz.

Tenslotte: Keer terug naar het werkelijke uitgangspunt van een multilateraal systeem, niet gebaseerd op de vrije markt maar op 'managed trade', zoals oorspronkelijk altijd de bedoeling is geweest.

Jan Loonen, oud-voorzitter van Campina:

Beleidsmakers: denk 3x na alvorens de melkquotering af te schaffen.

“Het heeft mij zeer verwonderd dat er door de landbouw- en zuivelorganisaties nauwelijks of instemmend gereageerd is op berichten over beëindiging van de melkquotering. Deze organisaties hadden naar mijn stellige overtuiging, veel diepgaander alle veehouderijbelangen moeten overzien en aankaarten bij de beleidsmakers.”

- De melkquotering heeft de melkveehouder vele jaren stabiele prijzen gebracht. De bedrijfsontwikkeling op veehouderijbedrijven heeft kunnen doorgaan.
- Mijn inschatting is, dat er met 1.1 miljoen melkveehouders in de EU nogal wat meer melk zal komen na beëindiging van de quotering. Als ik redeneer vanuit mijn denken als melkveehouder, dan zou ik zonder quotering bij dalend inkomen, heel snel weten wat ik moest doen: ‘en dat is meer melken’.
- Als de quotering er niet meer is, glijdt de melkprijs af in de richting van de wereldmarktprijs. En dat is een restmarkt. De Europese zuivelsector is de grootste exporteur op de wereldmarkt en binnen de EU is Nederland de grootste. Zonder die exportondersteuning is Nederland het meest kwetsbaar en de veehouder is dan vooral degene, die dat zal voelen.
- Melk produceren tegen wereldmarktprijzen is voor Nederlandse veehouders niet rendabel. Besturen en ook directies van coöperaties dienen zich af te vragen, wat *werkelijk* in het belang van de veehouder is. Een particulier bedrijf gaat voor de winst. Een coöperatie dient te gaan voor de materiële belangen van de leden.
- De structuur van de melkveehouderij zal drastisch wijzigen. V^éél minder en zeer grote bedrijven zullen overblijven. Volgens mij is de Nederlandse samenleving niet gediend van een dergelijke grootschalige melkveehouderij. Het landschap en daarmee de natuur wordt nu mede door de melkveehouderij intact gehouden. Ook met het oog op voedselveiligheid en consumentenwensen is het van belang de productie hier te behouden.
- Behoud van de melkquotering is voor de veehouder verreweg het beste. Daar hoort wel bij, dat het EU-prijspeil hoger moet zijn, dan de wereldmarktprijs. Heffingen bij import blijven noodzakelijk. Export naar de wereldmarkt moet ook plaats blijven vinden. Ook noodzakelijk is, dat ‘Level Playing Field World Wide’ wordt toegepast. Het kan toch niet zo zijn dat eisen die hier aan het produceren van melk gesteld worden, niet gesteld worden aan producten die hier binnenkomen.
- Door de toenemende macht van de supermarkten is ook de zuivelindustrie tot krachtenbundeling gedwongen. Als men dit echter wil, heeft de NMa al heel snel bezwaren. Het is onbegrijpelijk dat de retail w^él grote internationale inkoopcombinaties mag vormen, en daarmee voor zeer grote contracten prijsverminderingen afdwingt. De politiek moet hier wetswijzigingen doorvoeren. Ook producenten moeten rechten krijgen.
- Laat de melkquotering bestaan! Het instrumentarium dat er nu is om melkveehouders en daarmee het milieu en consumentenwensen tegemoet te komen, krijg je na afschaffing van de melkquotering nooit meer terug.

Romuald Schaber, voorzitter EMB en BDM

Duitsland: 2007, het beslissende jaar voor de toekomst van de melkveehouders.

“2007 wordt het beslissende jaar voor de melkveehouder. Want er dienen beslissingen genomen te worden, in koersbepaling, handelswijze en bedrijfsvoering. Welke kant willen de beleidsmakers op? Wordt het liberalisatie en produceren voor wereldmarktprijzen, of kiest men voor voedselsoevereiniteit, een kostendekkende melkprijs en marktregulering?”

- In de discussie over de koers die men op politiek niveau wil kiezen, zowel nationaal als internationaal, spelen boeren zelf een grote rol. De boeren zullen duidelijk aan moeten geven in welke richting zij willen gaan: met of zonder quotering, voor wereldmarktprijs of een kostendekkende prijs.
- Als melkveehouders kiezen voor een kostendekkende prijs, dan moeten zij werken aan een systeemverandering waarbij duidelijk moet zijn, dat er onder de kostprijs niet meer geleverd wordt. De ondernemer moet de beslissing nemen, dat hij ook werkelijk niet meer levert onder een bepaalde prijs.
- De zuivelindustrie en de politiek willen vrijhandel. Voor melkveehouders en consumenten zal deze liberalisatie geen voordeel opleveren. Bijvoorbeeld: in 1998 schafte Australië het melkquotum af, als gevolg daarvan daalden de consumentenprijzen heel even gelijktijdig met de melkprijs van de Australische melkveehouder. Dit duurde echter niet lang en inmiddels zijn de consumentenprijzen nog veel hoger dan voor de afschaffing van het melkquotum. De melkprijs voor de melkveehouders is echter niet gestegen, zodat er een flinke winstmarge is ontstaan voor industrie en retail.
- Ook bij de vergelijking van liberale en gequoteerde markten blijkt dat de melkveehouders in ‘liberale’ markten een kleiner aandeel van de consumentendollar ontvangen en dat vooral handel en industrie flinke marges binnenhalen.
- In Canada en Europa is sprake van een gequoteerde markt, in de VS en Argentinië van een vrije markt. De zuivelproducten in Canada en Europa zijn voor de consument het meest voordelig. Terwijl de Canadese melkveehouder de hoogste melkprijs én het grootste deel van de consumentendollar ontvangt.
- Daarnaast is de belastingbetaler in Canada geen geld kwijt aan de Canadese melkveehouderij, deze ontvangt geen subsidies omdat de melkprijs kostendekkend is.

European Milk Board

In een liberale markt zijn veehouders en consumenten de grote verliezers. Voor melkveehouders blijft er maar één keuze over en dat is bundelen in de EMB. De huidige handelswijze is uit de tijd. We moeten de melk verkopen en niet afleveren. Onderhandelen met de melkfabrieken is de enige manier om er zeker van te zijn, dat ook wij onze stijgende kosten kunnen doorberekenen.

In de praktijk betekent het dat zeker 50% van de Europese melk binnen de EMB moet worden gebundeld, het liefst nog in 2007. De markt heeft spelregels nodig, spelregels die de melkveehouders zelf moeten bepalen. Om deze spelregels vast te kunnen stellen hebben we drie onmisbare instrumenten nodig: marktmacht, marktregulering en importbeperkingen.

We moeten de markt sturen, anders worden we zelf bestuurd.

Ron Versteeg, Dairy Farmers of Canada:

Als wij de productie niet zelf controleren, zullen de verwerkers het doen, in hun eigen voordeel.

“In de 19e en het begin van de 20e eeuw was Canada een grote zuivelexporteur. De Canadese melkveehouders hadden het echter financieel nooit zo slecht, als toen ze sterk afhankelijk waren van buitenlandse markten. De Canadese producenten besloten toen om hun inspanningen vooral te richten op het verkrijgen van een behoorlijk inkomen uit de binnenlandse markt. Een gereguleerde markt was de oplossing.”

Canada kent al sinds 1966 een nationaal productiebeheersing systeem. Een systeem dat niet alleen de boeren veel voordelen heeft gebracht, maar ook de burger/consument.

Goedkoper voor burger/consument

Doordat de Canadese melkveehouders een melkprijs incasseren die de gemiddelde kostprijs inclusief arbeid dekt, worden geen subsidies uitgekeerd aan melkveehouders. Dat scheelt de burger in belasting. Maar ook de consument blijkt baat te hebben bij het systeem van de Canadezen: het zuivelproductenpakket in Canada is goedkoper dan het zuivelpakket in landen die een liberale markt kennen, zoals Argentinië of de VS (zie grafiek op pagina 7).

Doelstellingen Canadese melkveehouderij:

- De productie aanpassen aan de vraag. Dat gebeurt door middel van onderhandelingen met alle belanghebbenden. Door het melkquoteringssysteem wordt overproductie ontmoedigd.
- Evenwicht brengen in de onderhandelingsmacht van de belanghebbenden, om een eerlijke prijs te bewerkstelligen voor de producent. Gezamenlijk onderhandelen stelt melkveehouders in staat tegenspel te bieden aan de ‘marktmacht’ van grote verwerkers en afnemers.
- Een constante melkaanvoer voor de zuivelindustrie, zodat die efficiënt en winstgevend kan werken.
- Voldoende voedsel van goede kwaliteit voor een redelijke prijs voor de consument.

Producenten hebben marktmacht nodig

- Om tegenwicht te bieden aan de marktmacht van andere belanghebbenden is collectieve actie (of collectief vermarkten) nodig; maar om dit te bereiken is nodig:

Wetgeving
Vrijstelling van kartel wetgeving

- Canada gebruikt de wetgeving voor productiebeheersing

Dairy Farmers of Canada

DFC is de nationale lobby en promotiegroep. Lid zijn de Marketing Boards in elke provincie. De individuele boeren zijn hier lid van en verkopen al hun melk aan de provinciale Marketing Board. De Marketing Boards worden bestuurd door melkveehouders. Ze hebben de wettelijke bevoegdheid om te reguleren, prijzen vast te stellen en de melkwaliteit te inspecteren.

De effectiviteit van de Canadese aanbodbeheersing steunt op drie poten:

1. *Importcontrole*: Deze maakt het mogelijk om de lokale productie af te stemmen op de Canadese vraag. De import is beperkt tot het niveau dat afgesproken is met de WTO.
2. *Prijsvorming voor de producent*: Dit biedt de melkveehouder de mogelijkheid om een eerlijk deel van de opbrengst op de markt terug te krijgen.
3. *Regulering van de productie*: Maakt het mogelijk een evenwicht in vraag en aanbod te creëren en daardoor een stabiele prijs en een stabiele markt.

Steunpilaren van Productiebeheersing:

Drie poten:

- Import controle
- Prijsvorming voor de producent
- Regulering van de productie

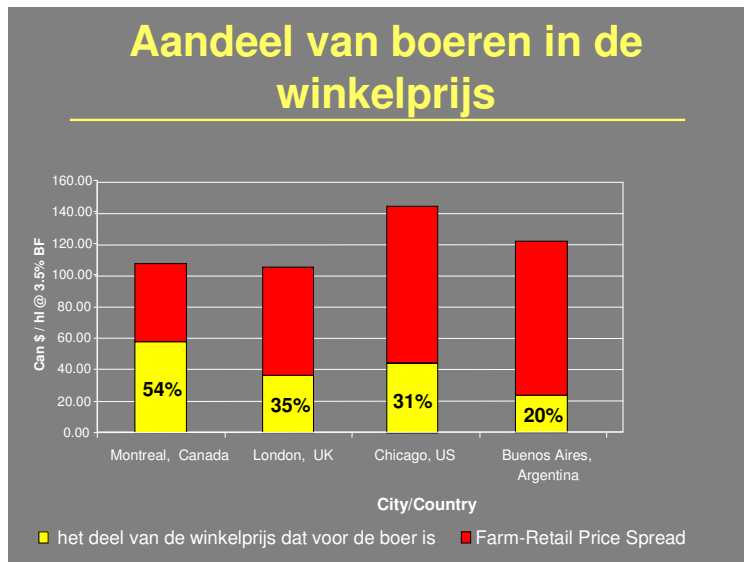
Alledrie even belangrijk

Deze drie poten zijn alle drie even belangrijk om het systeem te laten functioneren. Het is ook essentieel een wettelijk kader te hebben, dat alle producenten verplicht aan het systeem deel te nemen. Zonder een wettelijk kader zou dit systeem niet kunnen functioneren.

De vrije markt werkt niet in de zuivel

Dat komt doordat vraag en aanbod in de zuivelsector niet werkt. Net zoals veel producten in de landbouw, reageert zuivelconsumptie niet sterk op verandering in prijs. Aan de ander kant heeft een verhoging van het aanbod wel een enorme invloed op de melkprijs.

Een vrije markt is voor consumenten geen garantie voor de laagste prijs. De Canadese boer incasseert het meeste van een consumenteneuro: maar liefst 54%. Terwijl een melkveehouder in Argentinië, waar de 'vrije markt' in de zuivel regeert, slechts 20% van deze euro overhoudt. De retail en industrie verdienen flink aan de liberale markt, terwijl boer en burger er de dupe van zijn.

Niemand kan de noodzaak ontkennen voor het hebben van handelsregels, die verzekeren dat internationale handel op een eerlijke en billijke manier gebeurt. Het moet echter ook duidelijk zijn dat minder dan 10% van de totale agrarische productie wereldwijd verhandeld wordt.

Is liberalisatie de juiste weg?

Er wordt heel veel gepraat over toename van de internationale handel. We moeten ons echter afvragen wat er over 10 of 15 jaar gebeurt, als landen als China zelfvoorzienend worden wat betreft de zuivel. Want daar streeft elk land naar: zelfvoorzieningsgraad. Voor ontwikkelingslanden betekent dit dat ze economische activiteit in hun eigen land willen scheppen en hun burgers de kans willen geven op een betere levensstandaard. Wanneer deze landen zelfvoorzienend worden, dan zal de behoefte aan zuivelexport verminderen.

Dit is een waarheid waar de WTO gewoon de ogen voor sluit.

“Ons systeem van aanbodbeheersing is uniek en een logisch antwoord op de grotere marktconcentratie. Het is daarom eerder een oplossing dan een probleem!”